

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016211363

Дата перевірки:
25.04.2024 22:50:59 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
25.04.2024 22:52:53 EEST

ID користувача:
100011299

Назва документа: Курсова робота_Мінакова Олена

Кількість сторінок: 29 Кількість слів: 5334 Кількість символів: 43318 Розмір файлу: 71.42 KB ID файлу: 1015983434

25.2% Схожість

Найбільша схожість: 11.8% з Інтернет-джерелом (<https://ua-referat.com/uploaded/deformaciya-pravosvidomosti-ta-sp...>)

25.2% Джерела з Інтернету

1000

Сторінка 31

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»
Кафедра правознавства та фінансів

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни: «Теорія держави і права»
на тему: «Деформація правосвідомості та способи її подолання»

Виконала:
Студентка 1 курсу
Групи ПЗ-23-2-р1
Мінакова Олена Андріївна
Науковий керівник:
Старший викладач
Стрілко Дмитро Леонідович

Полтава-2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	.....
РОЗДІЛ I. ПОНЯТТЯ ДЕФОРМАЦІЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ.....	5
1.1 Поняття правосвідомості.....	5
1.2 Поняття деформації правосвідомості.....	6
РОЗДІЛ 2: ВИДИ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ.....	9
2.1 Види деформації правосвідомості.....	9
2.2 Поняття правовий інфантилізм.....	9
2.3 Поняття правова демагогія.....	11
2.4 Поняття «переродження» правосвідомості.....	13
2.5 Поняття правовий ідеалізм.....	13
2.6 Поняття правовий нігілізм.....	16
РОЗДІЛ 3: СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ.....	22
3.1 Спосіб подолання деформації правосвідомості завдяки підвищення рівня правової грамотності населення.....	22
3.2. Аналіз досвіду успішних країн у цьому питанні.....	23
3.3. . Розроблення та реалізація ефективних програм підвищення правової грамотності на різних рівнях.....	25
ВИСНОВОК.....	.....
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28
ДОДАТКИ.....	.....

ВСТУП

У сучасному світі деформація сприймається суспільством, як щось неправильне, непотрібне, ушкоджене, іншими словами дефект. Загалом всім існуючим явищам характерна деформація, в результаті їх функціонування, але на жаль ці зміни не завжди можуть бути корисними і бажаними, особливо, коли ці зміни стосуються відношення людини до права.

З давніх часів багатьма вченими вивчається феномен людської правосвідомості. В наслідок чого, сучасна наукова література налічує безліч тлумачень цього поняття. Дослідження правосвідомості не є завершеними, суспільство постійно розвивається, і в сьогоденні потоки інформації величезні, тому пріоритети та погляди людей можуть змінюватися надзвичайно швидко.

Ситуація в Україні, щодо деформації правосвідомості є нагальною проблемою. Ця проблема полягає в ставленні населення до права, тому і є однією з найважливіших і актуальних на сьогодні. Населення різниться думками стосовно правосвідомості, деякі вважають що нормативно-правові акти не мають юридичної сили, інші перевищують значення законів та ставлять вище усього. Деяка частина населення взагалі байдуже відносяться до законодавства та права загалом. Дослідження даної проблеми мають фрагментарний характер, тому без правильного підходу до вивчення та розкриття конкретних форм, представники юридичної науки не можуть виділити єдину точку зору на ці всі явища та проблеми. Тому в сьогоденні дана тема має велике значення у розвитку правової держави. Отже, у наш час вирішення проблеми деформації правосвідомості повинно бути пріоритетним для діяльності державних органів.

Об'єктом курсової роботи є саме поняття правосвідомості та його особливості.

Предметом курсової роботи є деформація правосвідомості та способи її подолання.

Мета курсової роботи полягає в розкритті та вивченні поняття правосвідомість, головної сутності деформації правосвідомості та пошуку способів її подолання.

Завдання для досягнення поставленої мети:

- розкрити та охарактеризувати різні точки зору до розуміння поняття «деформація правосвідомості»;
- з'ясувати існуючі види деформації правосвідомості;
- дослідити ефективні способи подолання деформації правосвідомості.

Методами дослідження курсової роботи є теоретичні методи, а саме: аналіз наукової літератури, використання статичних даних, спостереження та аналіз судової практики, а також застосування актів та положень.

Структура курсової роботи складається зі вступу, трьох основних розділів, висновку та списку використаної літератури.

РОЗДІЛ I. ПОНЯТТЯ ДЕФОРМАЦІЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ

1.1 Поняття правосвідомості

Правосвідомість охоплює комплекс знань, переконань, уявлень та ставлень особистості стосовно законів, прав та обов'язків, які регулюють взаємовідносини в суспільстві. Правосвідома особа повинна мати усвідомлення своїх прав та обов'язків, розуміти їх важливість та брати на себе відповідальність за їх порушення.

Роль правосвідомості в суспільстві полягає у тому, що вона є основою для формування правової культури та забезпечує здійснення правосуддя. Суспільство, де існує високий рівень правосвідомості, відзначається значним дотриманням законів, що сприяє захисту прав та свобод громадян, боротьбі зі злочинністю та забезпеченню загальної безпеки. Крім цього, підвищений рівень правосвідомості позитивно впливає на розвиток демократії, громадянського суспільства та економіки країни.

Правосвідомість відіграє важливе значення в забезпеченні правової держави. Якщо громадяни ознайомлені зі своїми правами та обов'язками, вони можуть вимагати, щоб влада їх дотримувалася, і також контролювати дії правоохоронних та судових органів. Це важлива складова балансу влади та забезпечення правової безпеки громадян.

Крім того, правова освіченість має соціальний вимір, оскільки сприяє підвищенню рівня культури та моралі у суспільстві. Знання про права та обов'язки допомагає людям розуміти важливість поваги до прав інших, уникати конфліктів та сприяє взаємному розумінню[1].

Сучасна література налічує багато тлумачень правосвідомості. Одним з них є : правосвідомість – це специфічна форма суспільної свідомості, система відображення правової дійсності у формі юридичних знань, оцінок, правових

установок, ціннісних орієнтацій, які визначають поведінку людей в юридично значимих ситуаціях [2, 192]. Однак, можемо зазначити що сфері правового усвідомлення дійсності громадян, тобто правосвідомості, властиві різноманітні деформації. Найчастіше деформації спотворюють правові установки населення, їх почуття та переконання стосовно правової галузі, правову ідеологію громадян, знищуючи основи державного устрою.

1.2 Поняття деформації правосвідомості

Як і з правосвідомістю тлумачення понять «деформація правосвідомості» має безліч варіантів. Наведемо одні з них: деформація правової свідомості – це соціально-правове явище, що характеризується зміною його стану, під час якої у носіїв формуються певні ідеї, уявлення, погляди, знання, почуття і настрої, переживання та емоції, які викривлено відображають дійсність і виражають негативне ставлення до діючого права, законності і правопорядку. [3, с. 57]

Як наголошував Ю. Калиновський, деформації правосвідомості "являють собою спотворення форми та змісту правових установок, навичок і звичок" [4, 218-219]. Зрештою крайнім ступенем спотворення правосвідомості людини є її злочинна форма, яка спростовує вихідні правові ідеї.

В юридичній науці зазначають такі основні риси деформації правосвідомості, як негативність, здатність до розвитку, динамізм, соціальна шкідливість, а також швидкість, глибина та широта деформації [5, с. 142]. Тому, О. Жидовцева, відзначає, що деформація правосвідомості безпосередньо пов'язана з формуванням у носія правосвідомості певних ідей, уявлень, поглядів, знань, емоцій і переживань, які відбивають негативне ставлення до чинного права, законності та правопорядку, наголошує на тому, що швидкість деформації є індивідуальною для кожної конкретної людини і залежить від особливостей особистості; глибина деформації характеризує негативні зміни від її початкової

стадії до виявлення повного комплексу соціально-професійної неадекватності особистості; широта деформації вказує на наявність негативних змін в усіх сферах особистості: інтелектуальній, емоційно-моральній та вольовій [5, с. 142].

Довідкова юридична література розглядає деформацію правосвідомості у двох аспектах:

1) як процес несприятливої зміни правосвідомості під впливом конкретних обставин;

2) як сукупність дефектів правосвідомості, порушення її функціонування на пізнавальному, аксіологічному або регулятивному рівнях [6, с. 50].

Таким чином, поняття деформація правосвідомості являє собою певне спотворення ідейно-психологічної структури особистості, руйнування позитивних ідей, переконань, почуттів, установок, що визначає її негативний настрій у сфері права та конкретні акти неправомірної.

Також, Макарова О. В. зазначає наступне визначення деформації правової свідомості: “негативне соціально-правове явище, виникненню якого передують історичні, соціально-економічні, політичні та інші причини і яке виявляється у викривлених поглядах, ідеях, переконаннях носіїв правосвідомості про цінність права та його роль у суспільному житті, законність, правопорядок” [7].

Пінська О. С. зауважила в своїй праці на тому, що сучасне суспільство поділилось на три категорії: перша категорія – це особи, що взагалі не довіряють законодавству, органам державної влади, вони не вважають за потрібне користуватися нормативно-правовими актами у своєму повсякденному житті. До другої категорії, на думку автора, належать особи, які переоцінюють значення законів, ставлять їх понад усе. Вони вважають, що за допомогою права можна вирішити усі їхні проблеми. І остання, третя група нашого суспільства – це люди, які байдуже ставляться до права та законодавства держави. Вони не сприймають зміни в суспільстві та країні, їх не цікавить законодавство та функціонування органів державної влади [8, с. 54].

На сьогодні сучасні дослідники підкреслюють, що деформація правосвідомості, як соціальне та ідейно-психологічне явище правового життя людства, містить всі рівні та види правосвідомості, уражаючи сфери психології та ідеології виявляючи свій прояв у індивідуальній, груповій та суспільній правосвідомості, також у буденному, теоретичному та професійному її різновидах[5, с. 140].

Зауважуючи все вище зазначене можемо зробити такий висновок, що деформацію правосвідомості безліч професорів, вчених характеризують як негативне явище, що має довгу історію, впливає на ідейно-психологічну структуру особистості та спотворює форми та зміст правових установок, навичок і звичок.

Також можна підмітити, що більшість громадян нашої країни має спотворене розуміння закону, тому необхідно впроваджувати заходи з протидії цій деформації правосвідомості. Такі заходи можуть включати в себе:

- організацію правового виховання населення;
- покращення підготовки та перепідготовки фахівців у сфері права;
- забезпечення якісної освіти та інші ініціативи.

РОЗДІЛ 2: ВИДИ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ

2.1 Види деформації правосвідомості

Деформація правосвідомості є протилежністю правової культури. В наш час досить багато уваги приділяють дослідженню цього явища, через те необхідно намагатися робити все можливе, щоб здолати його і підвищити рівень самої культури та свідомості суспільства.

В сучасному світі існує декілька видів деформації правосвідомості. Основними видами деформації правосвідомості, за думками вчених є:

1. А. М. Шульги, є правовий нігілізм та правовий ідеалізм [9, с. 253].
2. Ю. А. Ведерніков пропонує таку класифікацію деформації правової свідомості: 1) правовий інфантилізм; 2) правовий дилетантизм; 3) правовий ідеалізм; 4) правовий нігілізм.
3. Н. Н. Крестовська виділяє такі види деформації правосвідомості: 1) правовий нігілізм; 2) правовий ідеалізм; 3) правовий інфантилізм; 4) правова демагогія; 5) правовий дилетантизм [10, с. 337].
4. Л. В. Смирнов подає найширшу класифікацію деформації правосвідомості. Він стверджує, що основними видами деформації правосвідомості є: 1) правовий ідеалізм (фетишизм); 2) правовий інфантилізм; 3) правовий дилетантизм; 4) правовий нігілізм; 5) «переродження» правосвідомості»; 6) правова демагогія [11, с. 270].

2.2 Поняття правовий інфантилізм

Поняття правовий інфантилізм розкривається як неформованість, недостатній рівень правових знань при особистій впевненості у власній високій професійній юридичній підготовці [12, с. 203]. Тому його часто вважають відносно м'яку за результатами формою деформації правосвідомості.

Як вважає, М. В. Цвіка, правовий інфантилізм набуває серед працівників правоохоронних та інших правозастосовчих органів, які не здобули фундаментальної юридичної освіти [13, с. 545].

Працівники правоохоронних органів з правовим інфантилізмом, можуть неналежним чином виконувати покладені на них обов'язки та приймати неправильні рішення, які можуть завдати шкоди тим, хто є суб'єктом цих рішень.

Вони переоцінюють свої здібності, покладаються на дуже високий рівень навчання та вважають себе розумнішими, ніж є насправді.

Щоб вирішити цю проблему, потрібно довести, що ці люди насправді не мають достатніх правових знань, а також підвищити їхню правову обізнаність через правову підготовку тощо.

Крім правового інфантилізму, існує ще й правовий дилетантизм. Під правовим дилетантизмом розуміють несерйозний підхід до права (поверхове або неадекватне тлумачення правових норм, відсутність їх системної оцінки тощо) або оцінку правової ситуації [10, с. 338], тобто зазвичай це викликано легковажним ставленням до закону. Ця форма може бути особливо небезпечною, якщо такий підхід тиражується в ЗМІ (наприклад, всупереч ефекту презумпції невинуватості твердження щодо визнання особи винною у злочині до вирішення суду) [13, с. 545–546].

2.3 Поняття правова демагогія

Також одним із видів деформації правової свідомості є правова демагогія. Під основним поняттям правової демагогії Л. В. Смирнов розуміє особливий вид соціальної демагогії, яка передбачає суспільно небезпечний, умисний, зовнішній ефектний вплив окремої людини (суспільних об'єднань) на почуття, знання, дії людей за допомогою формування у них неправдивого, викривленого уявлення про правову дійсність для досягнення власних корисливих цілей, які зазвичай прикриваються мотивами забезпечення інтересів населення та держави [11, с. 271].

Небезпека правової демагогії полягає в тому, що особа, яка на неї орієнтується, припускає наявність у законі певної цінності, усвідомлює довіру інших до закону, а тому використовує для досягнення власних корисливих інтересів, маскуючи свої наміри розмовами про загальне благо.

Ця форма спотворення правосвідомості стає все більш поширеною під час виборів чи референдумів і супроводжується використанням широких можливостей ЗМІ та реклами для впливу на громадську думку («чорний піар») [13, с. 546].

Головними суб'єктами правової демагогії є окремі особи або їх організації (об'єднання), які можуть брати співучасть у політично-юридичній діяльності. Затим коло суб'єктів правової демагогії є необмеженою, тому правовим демагогом може стати будь-який громадянин або іноземець, державний орган чи будь-яке громадське об'єднання.

Результат, який полягає у масштабному впливі та соціальній небезпеці, на пряму залежить від вагомості суб'єкта, об'єкта та місця виступу в рамках правової демагогії.

Найчастіше правова демагогія переслідує політичну, юридичну та моральну корисність, яка може бути або особистою, або колективною. Для досягнення цієї

мети використовується особливий інструмент- отримання довіри та підтримки народу, впливових громадських об'єднань і особливо виборців.

Завжди предметом правової демагогії є і буде лише юридичне явище. Взагалі будь-який юридичний феномен або прояв юридичного життя може бути об'єктом правової демагогії.

Правова демагогія налічує в собі деякі особливі форми прояву. До головних форм офіційного та неофіційного прояву можна віднести наступний перелік варіантів поведінки:

– вимога прийняти закон (або інший правовий акт) про предмет, який не може бути об'єктом юридичної регуляції;

– пропозиція відмінити науково обґрунтований та ефективний закон, який для окремої частини населення є некорисним, проте в цілому він необхідний для держави та світової спільноти;

– емоційна, необґрунтована критика конституції та інших законів держави; пропозиції щодо необхідності «співпраці» держави та мафії;

– обвинувачення відомого діяча, посадової особи чи впливової організації у скоєнні тяжкого злочину за відсутності реальних доказів.

Отже, правова демагогія завдає соціальну шкоду, тому є суспільно небезпечною. Вона може порушити стабільність та функціонування поточного політичного та правового устрою. [14, с. 315–316].

Масштаб правової демагогії робить її небезпечною, оскільки, відмінно від правового інфантізму, вона може впливати не лише на одну особу, а на значну кількість осіб. Правова демагогія може змінювати сприйняття людьми певних явищ, законів, змушуючи їх переглядати свої дії та реакції.

2.4 Поняття «переродження» правосвідомості

«Переродження» правосвідомості є крайнім виявом спотворення правових уявлень, що включає навмисний злочинний намір." [11, с. 270].

Я вважаю, цей вид деформації правової свідомості характерний для осіб, які вчинили злочин, а також «потенційних» злочинців.

Таким чином це є одним із небезпечних видів деформації правосвідомості, тому що в людей з «переродженою» правосвідомістю існує власне – неправильне уявлення стосовно права, правових знань, правової поведінки тощо, і вчиняючи свої дії вони будуть під керівництвом власної свідомості та своєї спотвореної думки. Тож бо, особа може вчинити умисні тяжкі кримінальні злочини з корисливих та жорстоких мотивів.

Правильною поглядом на поняття має М. В. Цвіком, він зауважив, що найнебезпечнішими видами «переродження» правосвідомості є ті, наслідками яких є організована злочинність та корупція, що завдають значної шкоди процесу реалізації принципів верховенства права, недоторканності основних прав і свобод людини, становлення демократичної, правової держави, підвищення рівня правової культури особистості й суспільства в цілому [13, с. 548].

2.5 Поняття правовий ідеалізм

На думку більшості науковців, поширеними формами деформації правосвідомості є правовий ідеалізм та правовий нігілізм.

Поняття правового ідеалізму визначає його як неправильне розуміння правових норм, що передбачає виходження за межі його відповідальності у вирішенні суспільних проблем. Він виявляє надмірну віру в те, що лише шляхом ухвалення певного закону можна вирішити всі проблеми, не враховуючи реальні умови для його впровадження. [2, с. 199].

Н. Н. Крестовська розкривала поняття «правовий ідеалізм», як фетишизацію права, перебільшення реальних можливостей його впливу на долю особи та суспільства в цілому. Тому суспільство, в якому існує правовий ідеалізм, впевнені, що справедливі й розумні закони можуть вирішити всі проблеми, що стикається людство. Але сподівання на диво від ухвалення закону швидко розчаровуються, оскільки закон не працює або працює не так, як очікувалося. [10, с. 337].

А. М. Шульга розкриває сутність правового ідеалізму та вказує на фактори, які спричинили його появу. Правовий ідеалізм – це ставлення людей до права, яке має свій прояв у переоцінці можливостей його впливу на життєдіяльність країни.

Правовий ідеалізм – це віра в дивовижну силу права. Правовий ідеалізм передбачає неадекватність (спотворення) юридичного мислення, його ірреальність та надання праву нереальних можливостей впливу на життєдіяльність людства.

Головні передумови виникнення правового ідеалізму:

1) соціально-політичні – потреба змін у країні, їхнє соціальне очікування та політичний напрямок держави на прогресивне оновлення суспільних відносин створюючи ефект ейфорії, «романтизм» самих соціальних настроїв в умовах перехідного (революційного) стану суспільства;

2) соціально-психологічні (прикладом є традиційна ознака слов'янської ментальності, тобто віра в «доброго царя», в «залізну руку» і в «добрий та сильний закон»).

3) некоректність юридичного (нормотворчого) мислення, а саме нерозуміння характеру зв'язку закону і суспільних відносин:

- потрібно розуміти, що законодавець не «вигадує» закони, а зміст останніх засновується на об'єктивно існуючих відносинах, тому закон – це тільки юридична форма реальних відносин приклад такої форми може стати сімейне законодавство, яке виникає внаслідок появи сімейних відносин, а не навпаки;

– нерозуміння характеру зв'язку права з економікою та культурою суспільства прикладом є прийняття рішення щодо підвищення розміру пенсій за відсутності оцінки негативного економічного стану, що призводить до підвищення цін, які "з'їдають" додаток до пенсії;

- нерозуміння неприпустимості заміни інтелектуального аспекту закону **ВОЛЬОВИМ**;

– нерозуміння різновиду умов дії закону. Закон не може «працювати» без забезпечення його дій, тому однією з умов ефективності дії закону є забезпечення його реалізації через економічні, фінансові, організаційні, політичні, соціальні, культурні та інші засоби (наприклад, закон про компенсацію матеріальної шкоди, завданої злочинцем, може бути прийнятий, але без відповідного фінансування з бюджету країни його реалізація стає неможливою.).

Види правового ідеалізму:

1) за суб'єктами:

а) правовий ідеалізм населення;

б) правовий ідеалізм суб'єктів правотворчості;

2) за змістом – види правового ідеалізму суб'єктів законотворчості:

а) правовий волюнтаризм – це віра у можливість прогресивних змін у соціальному порядку через виключно вольове рішення, закріплене у законі.;

б) правовий популізм – це необдуманна обіцянка ухвалити закон, який об'єктивно неможливо виконати, основна мета якої - лише "віддати звіт" перед населенням про прийняте рішення. [9, с. 254].

Таким чином це є одним із факторів довіри населення органам державної влади та посадовим особам. Якщо працівники органів державної влади та посадові особи запевняють, що ухвалений закон допоможе у вирішенні проблем і виявиться корисним у подоланні певної ситуації, народ буде вірити в це.

2.6 Поняття правовий нігілізм

Заключним видом деформації правосвідомості є правовий нігілізм, цей тип деформації правосвідомості розглядається як найбільш поширений та найнебезпечніший у сучасних умовах функціонування нашої країни. Його агресивний і глобальний характер гальмує процеси демократизації та будівництва нашої держави.

Як визначає К. Г. Волинка то правовий нігілізм як заперечення, ігнорування й негативне ставлення до права, закону та правових форм організації суспільних відносин, прав і свобод інших осіб [2, с. 198].

В. І. Червонюк вважав, що правовий нігілізм – це сформоване в суспільній свідомості чи психіці окремої людини негативне ставлення до права, яке виявляється у запереченні його соціальної цінності [15, с. 129].

А М. В. Цвік виокремлює такі основні риси сучасного правового нігілізму:

- сприйняття права, що виражається через гордовите зневаження або поблажливий скептицизм;
- масове поширення, як серед населення в цілому, так серед представників державної влади;
- різноманітність проявів, що включає в себе широкий спектр форм: від кримінальних до легальних, від парламентських і конституційних до мітингових і охлократичних.;
- сполучення його із деструктивною критикою та популістською спрямованістю;
- поєднання правового нігілізму з політичним та етичним нігілізмом створює небезпечну ситуацію у суспільстві та державі. [13, с. 546].

Н. Л. Гранат відносив до основних причин поширення правового нігілізму:

1) історичні корені, що впливають з самодержавства, ще з епохи кріпосного права це призвело до обмеження прав і свобод, репресивного законодавства та недосконалого правосуддя.;

2) теорію та практику уявлення диктатури пролетаріату як форми влади, яка не підкоряється та не обмежується законами.;

3) правову систему, в якій домінували адміністративно-командні методи, таємні підзаконні нормативно-правові акти, а конституції та невелика кількість демократичних законів переважно тільки декларували права і свободи особистості, роль суду та вплив права були незначними;

правову систему, де переважали адміністративно-командні методи, таємні підзаконні нормативно-правові акти, а конституції лише декларували права і свободи особистості, роль суду та вплив права були незначними;

4) внесення змін у правову систему минулого через кількісні й якісні аспекти протягом перехідного періоду, а також кризи законності. [16, с. 253].

Також, правовий нігілізм може проявлятися у двох формах – це теоретична та практична. Теоретична форма – це думки вчених, філософів, які вважають, що існують цінності, які переважають значення права взагалі, та особливо прав конкретної особи. Практична форма – це втілення цих ідей і поглядів у практиці, таких як проведення державної політики стосовно протиправних дій та інше.

Серед найбільш поширених виявів правового нігілізму є:

– «війна законів», іншими словами, це означає випуск суперечливих або взаємно виключаючих один одного нормативно-правових актів, а також несумісність законів з Конституцією та підзаконних актів із законами.;

– розбіжність думок, щодо дій окремих гілок влади у впровадженні правової політики.;

– заміна законності політичним, ідеологічним або прагматичним обґрунтуванням;

– умисне порушення або невиконання законодавчих норм державними органами, організаціями та громадянами, наприклад, уникаючи сплати податків суб'єктами підприємницької діяльності;

– порушення прав і свобод людини і громадянина;

– неповага до правоохоронних органів, протидія їх законним вимогам тощо [13, с. 546–547].

У сучасній науковій літературі можна виділити два: класичний (традиційний) і новаторський.

В рамках традиційного підходу правовий нігілізм розглядається як шкідливе соціальне явище, що полягає в негативному ставленні до права та втраті віри у його здатність вирішувати актуальні проблеми у відповідності до соціальної справедливості.

Прихильники новаторського підходу стверджують, що саме недоліки правової системи спричиняють виникнення цього явища.

Правовий нігілізм розглядається як важливий показник негативних тенденцій у сфері права, без якого ускладнюється пошук нових концепцій, ідеалів та шляхів вирішення суспільних проблем. [10, с. 53].

На особистісному рівні правовий нігілізм виявляється у двох аспектах: як емоційний стан і як спосіб дій та поведінки. Останній аспект служить індикатором шкідливості та потенційної небезпеки цього явища. Дії є наслідком думок і переконань, тому саме їх можна розглядати як вияв правового нігілізму та його наслідки. Зменшення рівня правової культури та свідомості призводить до зростання правового нігілізму. [11].

При ретельному розгляді правового нігілізму можна помітити різноманітні форми і сфери його поширення. Спробуємо описати найбільш видимі і очевидні серед них.

Свідоме порушення чинних законів і інших нормативно-правових актів, що призводить до великої кількості злочинів, а також цивільних, адміністративних і дисциплінарних правопорушень, сприяє поширенню правового нігілізму.

Окрім тіньової економіки, з'явилася тіньова політика, невидимі клани і групи впливу. Злочинці не лякаються законів, успішно їх обходять. Вони діють або цілком легально, або напівлегально. [9].

Загальна ігнорантність або недодержання юридичних норм, коли суб'єкти (громадяни, посадові особи, державні органи, громадські організації) не виконують вимоги правових норм, та намагаються жити і віддають перевагу діяти за "своїми правилами".

Недотримання законів свідчить про слабкість влади. Таке поширене порушення правил є результатом низького рівня правової культури та відсутності належної свідомості про право, а також наслідком загального безладу і безвідповідальності. Видання суперечливих, паралельних або навіть взаємовиключних правових актів, які анулюють один одного, представляє собою ще одну форму правового нігілізму..

Багатою кількістю прийнятих юридичних норм не вдається досягти взаємодії, і вони погано синхронізовані. Це призводить до серйозних конфліктів у сфері права, що спричиняє в суспільстві відчуття безладу через хаотичну накопиченість юридичних норм, які не тільки не можуть регулювати поведінку суб'єктів права, але й не можуть взаємодіяти між собою. Часто виникають ситуації, коли підзаконні акти отримують перевагу над законами.

Протистояння між владними і виконавчими структурами на всіх рівнях може бути розглянуте як форма "номенклатурного" або "елітарного" нігілізму, який виникає внаслідок "паралічу" влади. Будь-які конфлікти серед владних органів можуть свідчити про недосконалість правової системи та закону. Така ситуація об'єднує державний та правовий нігілізм, що порушує встановлені норми управління в суспільстві.

Порушення основних прав людини, таких як право на життя і здоров'я, гідність, житло, майно, належний рівень життя та безпеку, також сприяє поширенню правового нігілізму. Це тому, що недостатня захищеність прав особистості підриває довіру до закону та віру у здатність держави забезпечити порядок і спокій у суспільстві, а також захистити людей від злочинних посягань. Все це поєднується з випадками порушення законності, у тому числі з причетністю представників правоохоронних органів.

Можна виділити теоретичну форму правового нігілізму, яка виникає з певних старих і нових принципів, пов'язаних з упередженою ідеологізацією відомих положень марксизму про державу і право. Ці уявлення спотворюють реальність державно-правового порядку та його розвиток. Отже, можна виділити деякі спільні, найбільш характерні ознаки сучасного правового нігілізму. Це включає:

- виразно демонстративний, бойовий, конфронтаційно-агресивний характер і відсутність контролю, що виникають з громадської думки і розглядаються як безлад;

- глобальність, масовість та широке поширення не лише серед громадян, соціальних та професійних груп, але й серед офіційних державних структур, законодавчих, виконавчих та правоохоронних органів;

- різноманітність форм вияву від кримінальних до легальних (легітимних), від парламентсько-конституційних до мітингово-охлократичних, від "елітарних" до побутових;

- особлива міра руйнівності, опозиційна спрямованість, регіонально-національне забарвлення;

- злиття з державним, політичним, етичним, духовним, економічним та релігійним нігілізмом, що разом створюють єдиний руйнівний процес.

Отже, важливо активно розвивати різноманітні напрями боротьби з деформацією правосвідомості, щоб сформувати демократичне та розвинене суспільство в нашій країні.

РОЗДІЛ 3: СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ ДЕФОРМАЦІЇ ПРАВОСВІДОМОСТІ

3.1 Спосіб подолання деформації правосвідомості завдяки підвищенню рівня правової грамотності населення

Підвищення правової грамотності населення - важливе завдання для будь-якої країни, оскільки воно сприяє зміцненню верховенства закону, розвитку правопорядку та захисту прав і свобод населення. Нижче перераховані можливі способи підвищення правосвідомості населення:

1. Запровадження правової освіти в школах Вивчення основ права і правової системи має стати частиною загальної освіти, щоб навчити молоде покоління розуміти свої права і свободи та поважати закон.

2. Організація юридичних курсів і семінарів Уряди та різні юридичні організації можуть організовувати юридичні курси та семінари, щоб допомогти дорослому населенню зрозуміти свої права та обов'язки, дізнатися про закон і юридичні процедури.

3. Активізувати діяльність ЗМІ: ЗМІ можуть зіграти важливу роль у підвищенні правової грамотності, публікуючи матеріали про закони, громадянські права і свободи та юридичні процедури.

4. Забезпечення доступу до правової інформації: організації можуть надавати громадянам доступ до правової інформації для розуміння їхніх прав і свобод, наприклад, онлайн-бази даних, буклети та інші матеріали.

5. Розширення доступу до правосуддя: доступ до правосуддя є важливим компонентом правової грамотності, оскільки громадяни мають знати, як захистити свої права та інтереси. Розширення доступу до правосуддя включає в себе підвищення доступності судових послуг, надання юридичної допомоги та надання допомоги громадянам, які не можуть її собі дозволити. [17].

Залучення громадськості до процесу прийняття рішень: Залучення громадськості до процесу прийняття рішень може сприяти збільшенню рівня правової грамотності населення, оскільки громадяни зможуть дізнатись про законопроекти та розуміти їх вплив на їхні права та свободи. Це може бути досягнуто через публічні консультації та відкриті дебати.

Загалом, підвищення рівня правової грамотності населення є важливою задачею для будь-якої країни. Запровадження правової освіти в школах, організація правових курсів та семінарів, посилення роботи засобів масової інформації, забезпечення доступу до правової інформації, розширення доступу до правосуддя та залучення громадськості до процесу прийняття рішень - це деякі із можливих шляхів підвищення рівня правової грамотності населення.

3.2. Аналіз досвіду успішних країн у цьому питанні.

Країни, які досягли успіху в підвищенні правової грамотності своїх громадян, зазвичай використовують комплексний підхід, що містить такі елементи: правова освіта, доступ до правової інформації та засобів правового захисту, а також посилення ролі організацій громадянського суспільства та засобів масової інформації. Ось кілька прикладів країн, які досягли успіху в цьому:

1. Німеччина: Німеччина забезпечує високий рівень правової грамотності своїх громадян шляхом надання доступу до правової інформації та захисту прав громадян. Наприклад, у Німеччині існують спеціальні центри юридичної допомоги, які надають консультації та допомогу громадянам, а також неурядові організації, що надають юридичну допомогу та займаються правовою освітою.

2. Канада: Канада також відома своїм високим рівнем правової грамотності. У Канаді рівень правової грамотності населення забезпечується завдяки програмам правової просвіти в школах та університетах, а також завдяки спеціальним агенціям, що надають громадянам безоплатну юридичну допомогу та консультації. Крім того, Канада активно використовує ЗМІ та Інтернет для поширення правової інформації та залучення громадян до правової діяльності.

3. Фінляндія: Фінляндія вважається однією з країн з найвищим рівнем правової грамотності. У Фінляндії юридична освіта є обов'язковим предметом у загальноосвітній школі, а доступ до правової інформації забезпечується через спеціальні юридичні центри, які надають консультації та підтримку громадянам.

4. Японія: Японія також відома високим рівнем правової грамотності. У Японії законодавчі органи слідкують за підвищенням рівня правової грамотності населення, організовуючи курси та семінари для громадян і підприємств.

Усі ці країни активно сприяють підвищенню правової грамотності через підготовку доступної та зрозумілої правової інформації, надання юридичної допомоги та консультацій, а також заохочення участі населення у правовій діяльності. [18].

3.3. . Розроблення та реалізація ефективних програм підвищення правової грамотності на різних рівнях

Розроблення та реалізація ефективних програм підвищення правової грамотності може здійснюватися на різних рівнях: національному, регіональному та місцевому.

Національний рівень:

- Забезпечити доступ до правової інформації шляхом створення та підтримки спеціалізованих юридичних центрів, що надають консультації та інформацію громадянам.

- Розробити та реалізувати програми правової просвіти, орієнтовані на різні групи населення, такі як діти, молодь, дорослі та літні люди.

- Створюйте та підтримуйте неурядові організації та фонди, що займаються юридичною допомогою та освітою.

Регіональний рівень.

Розробка та реалізація програм підвищення правової грамотності для різних груп населення на регіональному рівні або рівні штату. Забезпечення доступу до правової інформації та консультацій шляхом створення місцевих юридичних центрів. Реалізація програм правової просвіти та допомоги громадянам у співпраці з місцевими НУО та фондами.

Місцевий рівень.

Забезпечити доступ до правової інформації та консультацій шляхом створення місцевих юридичних центрів або шляхом надання інформації в місцевих органах влади та організаціях.

- Розроблення та реалізація програм правової просвіти для місцевого населення, включно з дітьми та молоддю.

- Співпраця з місцевими НУО та фондами.

- Реалізовувати програми юридичної допомоги та підтримки громадян [19].

Важливою частиною розробки та реалізації ефективних програм підвищення правової грамотності є оцінка їхньої ефективності та корисності. Це можна зробити шляхом проведення опитувань та аналізу даних про зміни в поведінці та знаннях громадян з правових питань до та після участі в програмі. Такі опитування допоможуть виявити сильні та слабкі сторони програми та вдосконалити її.

Розроблення та реалізація ефективних програм підвищення правової грамотності - важливе завдання для будь-якої країни. Воно допомагає забезпечити громадянам доступ до правової інформації та консультацій, робить їх більш обізнаними та активними учасниками суспільного життя, а також зміцнює демократію та правову базу країни [20].

ВИСНОВОК

Виконавши курсову роботу, можна зробити такі висновки, що деформація правосвідомості становить значну проблему в нашому сучасному суспільстві. Головними факторами, що приводять до деформації правосвідомості, є недостатній рівень правової освіти та усвідомленої поведінки, а також вагомою причиною є недовіра до правосуддя та системи правосуддя загалом.

Одним із способів подолання деформації правосвідомості полягає у реалізації ефективних програм з поліпшення рівня правової освіти на різних рівнях- національному, регіональному та місцевому. Є необхідним і доцільним реалізувати такі заходи, як створення та підтримка юридичних центрів, розробка та реалізація програм правової освіти для різних груп громадян, співпраця з некомерційними організаціями та фондами, забезпечення доступу до правової інформації й консультацій.

Впровадження цих заходів може сприяти укріпленню правової культури в суспільстві та підвищенню рівня правосвідомості населення. Це в свою чергу сприятиме більш ефективній діяльності правоохоронних органів, розвитку правової держави та зміцненню правового поля в країні.

Отже, для подолання деформації правосвідомості вирішальну роль відіграє підвищення рівня правової освіти та забезпечення доступу до правової інформації. Необхідно активно сприяти формуванню правової культури в суспільстві та підвищенні довіри до правосуддя. Досягти цієї мети можна шляхом розроблення та реалізації ефективних програм з підвищення правової грамотності, орієнтованих на різні групи населення. При цьому підвищиться ефективність роботи правоохоронних і правозастосовних органів, покращиться якість життя громадян і зміцниться національно правова база.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Губерський О. О. (2019). Формування національної правосвідомості як один з головних напрямів розвитку України. Соціально-гуманітарні засади розвитку українського суспільства, 1(27), 42-47.
2. Волинка К. Г. Теорія держави і права: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2003. – 240с
3. Ткачук А. С. Деформації правосвідомості: їх сутність та наслідки / А. С. Ткачук // Актуальні проблеми політики: зб. наук. праць. – Одеса, 2011. – № 43. – С. 56–63.(С 57)
4. Калиновський Ю. Ю. Правосвідомість українського суспільства: генеза та сучасність: Монографія. – Харків: Право, 2008. – 288 с.
5. Жидовцева О. А. Особливості професійної правосвідомості працівників кримінальної міліції у справах дітей: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Харків, 2013. 217 с.
6. Юридичний енциклопедичний словник / за заг. ред. В. Є. Крутських. 3-тє вид., перераб. та дод. М: Інфра-М, 2003. 546 с.
7. Макарова О. В. Правовий нігілізм: теоретико-правовий аспект : автореф. дис. канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 “Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень”. Київ, 2010. 19 с.
8. Пінська О. С. Деформація правової свідомості та її класифікація [Електронний ресурс]. Право і Безпека. 2011. № 1. С. 54-58. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2011_1_12
9. Шульга А.М. Правовий нігілізм: український досвід. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2010. № 4. С. 32–36.
10. Крестовська Н. Н. Теорія держави та права: елементарний курс / Н. Н. Крестовська, Л. Г. Матвеева - Харків: Одиссей, 2007. – 384 с.
11. Теорія держави і права: навч. посібник: консп. лекцій у схемах та визначеннях / за ред. Л. В. Смирнова - М.: Світ книжок ,2004. – 309 с.

12. Ведерніков Ю. А. Теорія держави та права : навч. посіб. / Ю. А. Ведерніков, В. С. Грекул – К. : Центр навч. л-ри, 2005. – 224 с.
13. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред. М.В. Цвіка, Харків : Право, 2015. 584 с. 7. Луцьк
14. Теорія держави і права: підручник / за ред. В. К. Бабаєва - М.: Юрист, 2003. - 592 с.
15. Червонюк В. І. Теорія держави і права: навч. посібник / В. І. Червонюк - М.: ІНФРА,2003. – 256 с.
16. Загальна теорія держави і права: підручник / за ред. В. В. Лазарєва - М.: Юрист, 2000. – 520 с.
17. Національна стратегія з питань прав людини на період до 2020 року: Указ Президента України від 25.02.2015 № 74/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/2015#n15>
18. Огул А. В., Сивоконь А. А. (2020). Основні напрями деформації правосвідомості в Україні та шляхи їх протидії. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Юридичні науки, (29), 147-154.
19. Терещенко І. М. (2018). Корупційний фактор у процесі вирішення кримінальних справ. Проблеми законності, (143), 161-169.
20. Плану заходів з реалізації Стратегії з питань прав людини на період до 2020 року" від 31.03.2016 № 207. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/207-2016-%D0%BF>

Схожість

Джерела з Інтернету

1000

1	https://ua-referat.com/uploaded/deformaciya-pravosvidomosti-ta-sposobi-yiyi-podolannya/index1.html	157 джерел	11.8%
2	http://www.pravoznavec.com.ua/period/chapter/8/46/1574	45 джерел	7.35%
3	http://www.pravoznavec.com.ua/period/chapter/5/43/1554	2 джерела	7.24%
4	http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/32738/Makarova_Halenko.pdf?isAllowed=y&sequence=1	124 джерела	3.97%
5	http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/86322/%CC	27 джерел	2.89%
6	http://pravoznavec.com.ua/period/chapter/79/663/25483	53 джерела	2.36%
7	https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/pages/483/vypusk102019r.pdf	31 джерело	2.34%
8	http://www.spilnota.net.ua/us/article/id-2801	3 джерела	2.16%
9	http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/311/1/%d0%91%d0%9e%d0%9b%d0%ac%d0%a8%d0%90%d0%9a%	2 джерела	2.08%
10	http://app.nuoua.od.ua/archive/43_2011/43-2011.pdf		1.99%
11	https://st.weblancer.net/download/833854.doc	33 джерела	1.56%
12	http://www.dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/9780/1/%d0%9c%d0%b0%d0%b3%d1%96%d1%81%d1%82%d0%	20 джерел	1.44%
13	http://univd.edu.ua/science-issue/issue/2932		1.37%
14	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/library/student/lectures/0919/19.1.pdf	5 джерел	1.29%
15	http://ir.stu.cn.ua/bitstream/handle/123456789/22407/%d0%9a%d1%80%d0%b8%d0%bc%d1%96%d0%bd%d0%be%	2 джерела	1.24%
16	http://vtei.com.ua/doc/21_04_2021/112.pdf		1.24%
17	https://kmunim.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/44/2020/06/%D0%95%D0%B2%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%	2 джерела	1.03%
18	http://instzak.rada.gov.ua/uploads/documents/31647.doc		0.99%
19	https://studgurtok.ucoz.ua/load/kursovi_roboti/deformacija_pravovoji_svidomosti_ponjattja_vidi_shljakhi_podolannja/6-1-0-47		0.99%
20	http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5971/1/6176_IR.pdf	3 джерела	0.97%

21	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/24534/1/%d0%a2%d0%94%d0%9f%20%d0%bd%d0%b0%d0%b2%20%d0%94	4 джерела	0.92%
22	http://faculty-law-polytec.stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/03/zbirnyk-tez-2020.pdf	16 джерел	0.9%
23	https://www.4italka.ru/nauka_obrazovanie/uchebniki_i_posobiya_vuzov/448772/fulltext.htm	4 джерела	0.82%
24	https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/Olvijiskij_forum_-2023.pdf	4 джерела	0.81%
25	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/4400/1/%d0%a2%d0%9f%d0%9f%d0%97_%d0%bf%d0%be%d0%ba%d0%97	2 джерела	0.75%
26	https://dduvs.in.ua/wp-content/uploads/files/Structure/science/rada/k2/NewF/11/2/d.pdf		0.73%
27	http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/15821	4 джерела	0.69%
28	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9474/Pryntsypy%20advokatskoi%20diialnosti%20v%20	22 джерела	0.69%
29	https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6050/1/%d0%91%d0%91%d0%9b_%d0%9f%d0%9e%d0%9a%d0%90%d0%97	4 джерела	0.69%
30	http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/3/36.pdf		0.66%
31	http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/4_2022/8.pdf		0.66%
32	https://pravoznavet.at.ua/_ld/1/163_.....doc	2 джерела	0.62%
33	http://eprints.cdu.edu.ua/587/1/nav9.pdf		0.62%
34	https://suem.edu.ua/sites/default/files/2021-01/sura_zbirnik-tez-dopovidey_2020_maket.pdf		0.6%
35	http://app.onua.edu.ua/index.php/app/article/view/996		0.6%
36	http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2016/3_2016/part_1/3-1_2016.pdf		0.6%
37	http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Pravo/article/download/2738/2680		0.58%
38	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/1496/1/Kryvytskyi%20Y.V.%20Specialized%20norms%20of%20the%20	2 джерела	0.58%
39	http://ni.biz.ua/1/1_7/1_71554_teoriya-gosudarstva.html	39 джерел	0.56%
40	http://dspace.snu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/73f61425-40a1-4b74-9060-dbc2d44a7d84/content	6 джерел	0.56%
41	https://lib.convdocs.org/docs/index-47867.html?page=6		0.54%
42	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/2405/Aktualni%20problemy%20pravovoi%20nauky%20	2 джерела	0.52%

65	http://apgs.kdu.edu.ua/zbirnik_apgs_2019.pdf	2 джерела	0.37%
66	http://www.scc.knu.ua/upload/iblock/07f/dis_Dashutin%20I.V._new.pdf	2 джерела	0.37%
67	https://ua-referat.com/%D0%9C%D0%B5%D1%85%D0%B0%D0%BD%D1%96%D0%B7%D0%BC_%D0%B4%D0%B5%D1	20 джерел	0.37%
68	https://lutsk.uu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/VII-%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%B	27 джерел	0.36%
69	http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/issue/download/46/45	21 джерело	0.36%
70	http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2014/1_2014/1_2014.pdf		0.36%
71	http://elar.naiu.kiev.ua/bitstream/123456789/20863/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20d0...		0.36%
72	http://www.vseresheno.in.ua/gotovo/47-pravo/689-3589.html		0.34%
73	http://vjhr.sk/archive/2016_2_1/all.pdf	2 джерела	0.34%
74	https://www.researchgate.net/publication/360566619_Legal_nihilism_in_Ukraine_essence_causes_and_ways_to_overc	10 джерел	0.34%
75	http://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/4065/1/%d0%bc%d0%be%d0%bd%d0%be%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%...		0.32%
76	https://ua-referat.com/%D0%9F%D0%BE%D0%BD%D1%8F%D1%82%D1%82%D1%8F_%D1%82%D0%B0_%D0%B2%D0%B8%D...		0.32%
77	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/19612		0.32%
78	http://repository.ubs.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2072/Semiv%2018_social%20responsibility.pdf?isAllowed=y&seque...		0.32%
79	https://l.ocvita.com.ua/pravo/1651/index.html?page=7	3 джерела	0.3%
80	http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/bitstream/316497/16498/1/%d0%a0%d0%b8%d0%bd%d0%b4%d0%b0%20%d0%9f.%d0%9e...		0.3%
81	http://app.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/3-2020.pdf	2 джерела	0.3%
82	https://cuesc.org.ua/Stypendialnyi%20konkurs_2019.pdf		0.3%
83	http://idpnan.org.ua/files/2022/berejnyak-n.v.-zobov_yazannya-iz-nabuttya_zberejnyya-mayna-bez-dostatnoyi-pravovoyi-pidst...		0.3%
84	http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/bitstream/123456789/15772/1/%d0%97%d0%b1%d1%96%d1%80%d0%bd%d0%b8%d0%ba%2...		0.3%
85	http://pravo.donnuet.edu.ua/en/dokumenty/vydannia/17-2016serce/file.html		0.3%
86	http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/5848/aref_Pampura%20M%20V_2019.pdf?isAllowed=y&seque...		0.26%

